

AgEcon SEARCH
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

SZAKIRODALOM

FÖLDEÁKI BÉLA:

A KORSZERŰ HÁZTÁJI GAZDASÁG

(Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1970. 103 o.)

Régen jelent meg szakkönyv alkalmasabb időpontban, mint *Földeáki Béla* munkája. Hiszen a közelmúltban — nem ok nélkül — erősen előtérbe került a háztáji gazdaságok kérdése, s szinte már féló: annyit beszélünk róla, hogy talán nem is sikerül mindezt tartalommal kitölteni.

Az előttiünk felvő könyv nagyon alkalmas arra, hogy útmutatóul szolgáljon nemcsak a megítélés elméleti jellegű összefüggéseiben, de a tényleges valóság mindennapi teendőiben is. A könyv első része általában szól a háztáji gazdaságok szerepéről, s a szerző fejtegetéseit a gyakorlati életből vett példákkal teszi meggyőzőbbé. Nagyon helyesen, több oldalról világítja meg a háztáji gazdaság jelentőségét: egyrészt a népgazdaság felől, másrészt az egyén, a termelőszövetkezeti tag szempontjából; sőt — mint olvashatjuk — nem elhanyagolandó a háztáji jelentősége a közös gazdaság oldaláról nézve sem.

A második részben a szerző a háztáji gazdaságra ható közgazdasági tényezőket ismerteti, részletesen sorra véve a háztáji korlátait és lehetőségeit. Kitér az erre vonatkozó jogszabályokra s azokat egyszerűen és közérthetően értelmezi.

Kiesít talán furcsa, de a Függelékbe került a könyvnek szinte a legértékesebb és legérdekesebb része, amely ágazatonként tárgyalja a háztáji gazdaság helyzetét, s az ezekkel kapcsolatos már bevált módszereket és elképzeléseket. Súlyánál fogva különösen fontos mindaz, amit a szarvasmarha-, a sertés- és a baromfi-

tenyésztésről ír, de viszonylagos ismeretlensége miatt jelentős érdeklődésre tarthat számot az apróbb üzemágakról, a nyúl- és a galambtenyésztésről, valamint a méhészetéről szóló fejezet is.

Láthatjuk tehát, hogy Földeáki az átfogott területet tekintve sikerrel törekedett a teljességre, s nehezen találhatnánk olyan, a háztáji folyamatot vagy folytatható tevékenységet, amelyről ne olvashatnánk könyvében. Nem mondható el ez minden tekintetben az anyag mélységéről.

A háztáji gazdaság helyzete, fejlődése — a közelmúltban hozott kedvező hatású intézkedések ellenére — korántsem problémamentes. Részből igen egyszerű, másrészt roppant bonyolult összefüggések eredménye az, hogy a háztáji gazdaság, a háztáji tevékenység sorsa miként alakul. A könyvet végigolvasva az az érzésünk támad, hogy csupán meg kell ismernünk a korszerű háztáji gazdálkodás módját, s ha a közvetlenül ható, akadályozó tényezőket elhárítottuk, máris birtokunkban van a megoldás.

A valóság azonban az, hogy a dolgok ennél sokkal bonyolultabbak, összetettebbek, nehezebben hozzáférhetőek. A háztáji gazdaságokban folyó termelés színvonalának és volumenének növelését még így is nagyon sok tényező akadályozza. Ezek részben adottak, mégpedig úgy adóttak, hogy eredményként kell számotartanunk, így megváltoztatásukra nincsen sem lehetőség, sem szükség. De éppen mert csak részben ilyenek, feltétlenül beszélnünk kell róluk, s főként ezek elmélyültebb elemzése az, amit hiányolhatunk ebből a könyvből. Lássuk a legfontosabbakat!

1. A közös és a háztáji kapcsolatának jó néhány konkrét, gyakorlati módját megtaláljuk az írásban. Nem olvashatunk azonban arról, hogy a munkaszervezés és a munkafegyelem szempontjából hogyan alakul ez a viszony? Nem kétséges, hogy az elmúlt években igen jó és hatékony módszerek alakultak ki

e kérdés megnyugtató rendezésére. Tudomásul kell vennünk azonban, hogy ezt a témát korántsem oldották meg minden termelészövetkezetben, s igen sok az olyan gazdaság, ahol nagyon is égető probléma ez.

Vajon miért? Azért, mert a háztáji széles körű támogatásának és hathatós ösztönzésének sorra kerülését még a vártnál is gyorsabb ütemű visszafejlődésén kívül elsősorban az eredményezte (pontosabban tette lehetővé), hogy a közös gazdaságok *országos átlagban olyanmire megszüldültek*, hogy már nem kell „félteni a háztájitól”, istápolhatjuk már azt is. Az „országos átlag”-ot azonban nem véletlenül hangsúlyoztuk. Köztudomású, hogy termelészövetkezteink jelentős része (különböző okok miatt) még nem érte el ezt a szintet. Ezeket még igenis félteni lehet a háztáji gazdaságtól, csak hogy nem úgy mint eddig: a háztáji háttérbe szorításával. Ennek a hogyanjáról olvastunk volna szívesen Földeáki könyvében.

2. A másik lényegbevágó probléma az, hogy a *felmérhetetlen* (és felmértelen) *ütemben változó falusi életformában miként illeszthető bele az aháztáji tevékenység, amit mi szeretnénk?* Ebben a kérdésben talán éppen a megítélés, az összefüggések érzékelése a legfontosabb és egyszersmind a legkialakulatlanabb. Vannak ugyanis, akik az életforma változását olyan sorsszerű „elrendeltetésnek” tekintik, amibe csak beletörődni

lehet; mások szívesen legyintenek rá, s éppen ezért nem is foglalkoznak vele. Pedig az *életmódbeli változással olyan tudati, szemléletbeli tényezők* alakultak ki (s kialakulásukban — valljuk be — korántsem vagyunk ártatlanok), amelyekkel nagyon is számolnunk kell, mert csak igen alapos ismeretükben lehet reményünk arra, hogy ellensúlyozni tudjuk őket.

Egy pillanatig sem kétséges előttünk, hogy a szerző mindezeket a kérdéseket ugyanilyen jól, sőt jobban ismeri. Szemléletéből, s a különböző témák ismertetésének módjából ez egyértelműen kitűnik. Az is valószínű, hogy elsősorban a könyv ismeretterjesztő, „sokaknak szóló” műfaja az, ami az ilyen jellegű, elvontabb összefüggéseket tárgyaló részeket kiszorította. Úgy érezzük azonban, hogy valamilyen formában erre mégiscsak sort kellett volna, vagy kelene kerítenie a szerzőnek — ha már itt nem, talán egy következő tanulmányban —, mert az alapállások tisztázásához ez úgyszólván nélkülözhetetlen.

Végezetül kell még szólnunk — ami viszont nagyon is benne van Földeáki írásában — a meggyőződésből fakadó jószándékú lelkesedésről. Ez az, ami olyan nagyon hiányzik szakirodalmunkból, s ami élővé és élvezetessé teszi ezt a könyvet.

Halász Péter

ECK KÁLMÁN:

BEVEZETÉS A MEZŐGAZDASÁGI MUNKATANBA

(Mezőgazdasági Kiadó, 1970. 310 old.)

Eck Kálmán könyvében megkísérelte összegyűjteni és értékelni azokat az elméleti tételeket, valamint kutatási eredményeket, és ez utóbbiak között

saját több éves kutatási eredményeit, amelyek a mezőgazdasági munkatanhoz, annak gyakorlati alkalmazásához kapcsolódnak. A munka bőséges tárárt jelenti a kérdéskörhöz tartozó ismereteknek, és alkalmas arra, hogy a munkatant közelebb vigye a gyakorlathoz és segítse annak hasznosítását. A könyv kiterjedt szakirodalom eredményeit foglalja magában, és így alkalmas arra is, hogy a mezőgazdasági munkatanhoz